

PRACE NAUKOWE

Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

RESEARCH PAPERS

of Wrocław University of Economics

Nr 408

Przestrzeń w nowych realiach gospodarczych

Redaktorzy naukowi
Stanisław Korenik
Piotr Hajduga
Małgorzata Rogowska

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
Wrocław 2015

Redakcja wydawnicza: Elżbieta Kozuchowska
Redakcja techniczna: Barbara Łopusiewicz
Korekta: Barbara Cibis
Łamanie: Małgorzata Czupryńska
Projekt okładki: Beata Dębska

Informacje o naborze artykułów i zasadach recenzowania
znajdują się na stronach internetowych
www.pracnaukowe.ue.wroc.pl
www.wydawnictwo.ue.wroc.pl
Publikacja udostępniona na licencji Creative Commons
Uznanie autorstwa-Użycie niekomercyjne-Bez utworów zależnych 3.0 Polska
(CC BY-NC-ND 3.0 PL)

© Copyright by Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Wrocław 2015

ISSN 1899-3192
e-ISSN 2392-0041

ISBN 978-83-7695-551-3

Wersja pierwotna: publikacja drukowana

Zamówienia na opublikowane prace należy składać na adres:
Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
ul. Komandorska 118/120, 53-345 Wrocław
tel./fax 71 36 80 602; e-mail: econbook@ue.wroc.pl
www.ksiegarnia.ue.wroc.pl

Druk i oprawa: TOTEM

Spis treści

Wstęp	9
Hanna Adamiczka, Bartosz Adamiczka: Analiza i ocena stanu obecnego oraz perspektywy rozwoju komunikacji miejskiej we Wrocławiu	11
Henryk Brandenburg, Michał Szkotnicki: Wpływ współfinansowania ze środków Unii Europejskiej na rentowność projektów publicznych	36
Patrycja Brańka: Identyfikacja procesów semiurbanizacji w strukturze przestrzennej województwa małopolskiego	50
Zofia Dolewka: Budżet partycypacyjny w teorii i w praktyce	62
Beata Zofia Filipiak: Strategia podatkowa władz samorządowych jako czynnik stymulujący rozwój lokalny.....	74
Dariusz Głuszczuk: Regionalny System Finansowania Działalności Innowacyjnej – ujęcie definicyjne i modelowe	85
Krystian Heffner: Oddziaływanie centrów handlowych na przekształcenia strefy zewnętrznej metropolii w województwie śląskim.....	95
Marian Kachniarz: Zmiana struktur czy instytucji? Poglądy na metody eliminacji dysfunkcji podziału terytorialnego	107
Piotr Krajewski, Aleksandra Jankowska: Wpływ utworzenia Parku Krajobrazowego „Dolina Bystrzycy” na zagospodarowanie przestrzenne	117
Agnieszka Krześ: Konkurencyjność Wrocławskiego Obszaru Metropolitalnego – wybrane aspekty.....	128
Marian Maciejuk: Zróżnicowanie wykorzystania funduszy unijnych w jednostkach samorządu terytorialnego w województwie dolnośląskim w latach 2007–2013.....	139
Magdalena Mayer: Handel w mieście XXI wieku. Strefy handlu w małych miastach	148
Anna Mempel-Śnieżyk: Wyzwania współczesnych miast. Wrocław jako miasto kultury, nauki i innowacji.....	159
Marek Obrębalski: Dolnośląsko-czeska współpraca transgraniczna samorządu regionalnego.....	172
Jerzy Oleszek: Współczesna postać przestrzeni wiejskiej pogranicza polsko-czeskiego regionu Góry Złote/Rychlebske Hory – próba oceny	184
Zbigniew Piepiora, Jacek Potocki: Powódzie w historii miasta Kowary (Schmiedeberg).....	195
Małgorzata Pięta-Kanurska: Istota procesu gentryfikacji ze szczególnym uwzględnieniem roli klasy kreatywnej	206

Dorota Rynio: Makroregion Polski Zachodniej – tworzenie i zarządzanie złożonym podmiotem w warunkach gospodarki globalnej	216
Przemysław Sekuła: Budżet zadaniowy jako skuteczne narzędzie zarządzania w samorządzie.....	229
Małgorzata Twardzik: Nowoczesny handel w przestrzeni miast Aglomeracji Górnośląskiej	239
Kazimiera Wilk: Wydatki budżetowe jednostek samorządu terytorialnego w Polsce w latach 2006–2012 – wybrane zagadnienia.....	250
Alicja Zakrzewska-Półtorak: Znaczenie bliskości dla występowania efektu synergii w powiązaniach funkcjonalnych jednostek przestrzennych	261

Summaries

Hanna Adamiczka, Bartosz Adamiczka: Public transport in Wrocław: analysis and assessment of the present situation with perspectives of development	11
Henryk Brandenburg, Michał Szkotnicki: The impact of co-financing from the European Union funds on the profitability of public projects	36
Patrycja Brańka: Semiurbanization processes identification in spatial structure of Malopolska.....	50
Zofia Dolewka: Participatory budgeting in theory and in practice.....	62
Beata Zofia Filipiak: Local tax strategy as a factor of stimulation of local development.....	74
Dariusz Głuszczyk: Regional System of Financing Innovation Activity – a model and a definitional approach	85
Krzysztof Heffner: The impact of shopping malls on the transformations of the metropolitan outer zone in the Śląskie Voivodeship.....	95
Marian Kachniarz: Change of structures or institutions? Views on the methods of territorial division dysfunction elimination	107
Piotr Krajewski, Aleksandra Jankowska: The impact of Bystrzyca Valley Landscape Park creation on spatial development.....	117
Agnieszka Krześ: Competitiveness of Wrocław Metropolitan Area – chosen aspects.....	128
Marian Maciejuk: Differences in the use of the European Union funds of self-government units in Lower Silesia region in the period 2007–2013 ..	139
Magdalena Mayer: 21 st century town – evolution of market area.....	148
Anna Mempel-Śnieżyk: Challenges of modern cities. Wrocław as a city of culture, science and innovation.....	159
Marek Obrębalski: Lower Silesian-Czech cross-border co-operation of regional self-government	172

Jerzy Oleszek: Contemporary form of the village space of the Poland-Czech borderland of the region of the Złote Mountains/Rychlebskie Hory – attempt of the evaluation	184
Zbigniew Piepiora, Jacek Potocki: Floods in the history of Kowary (Schmiedeberg)	195
Malgorzata Pięta-Kanurska: The gentrification process with particular emphasis on the role of the creative class.....	206
Dorota Rynio: Poland’s West Macroregion – creating and control grouping area in global economy conditions	216
Przemysław Sekuła: Performance budgeting as an effective management tool in local government	229
Malgorzata Twardzik: Modern retail trade in the cities of Upper Silesian Agglomeration	239
Kazimiera Wilk: Budgetary expenditures of local government units in Poland over the years 2006–2012 – chosen aspects	250
Alicja Zakrzewska-Półtorak: Importance of proximity for a synergy effect in functional relationships between spatial units	261

Dariusz Gluszczyk

Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
e-mail: dariusz.gluszczyk@ue.wroc.pl

**REGIONALNY SYSTEM FINANSOWANIA
DZIAŁALNOŚCI INNOWACYJNEJ –
UJĘCIE DEFINICYJNE I MODELOWE**

**REGIONAL SYSTEM OF FINANCING INNOVATION
ACTIVITY – A MODEL AND A DEFINITIONAL
APPROACH**

DOI: 10.15611/pn.2015.408.06

Streszczenie: Za cel artykułu przyjęto opracowanie modelu Regionalnego Systemu Finansowania Działalności Innowacyjnej (RSFDI). Definicję i uproszczony obraz tej struktury poprzedza identyfikacja jej postulowanych właściwości. W ich świetle określa się zadania Regionalnego Centrum Koordynacji Działań Finansujących Innowacje (kluczowego podmiotu RSFDI) związane z kształtowaniem całościowego i uporządkowanego środowiska współpracy na rzecz pokrywania kosztów działalności innowacyjnej oraz oceną i finansowaniem nowych lub istotnie udoskonalonych rozwiązań. Tok tych rozważań zamyka propozycja uformowania terytorialnej grupy kapitałowej ukierunkowanej na finansowe wspieranie regionalnych procesów innowacyjnych.

Słowa kluczowe: finansowanie działalności innowacyjnej w regionie.

Summary: The objective of the article was to develop a model of the Regional System of Financing Innovation Activity (RSFDI in Polish). The definition and a simplified picture of the structure is preceded by the identification of its postulated properties. In the light of these properties, tasks of the Regional Coordination Centre for Financing Innovation Activity (RSFDI's key entity) are defined. The tasks are associated with the formation of a comprehensive and orderly cooperation environment to cover the cost of innovation activity, as well as the evaluation and financing of new or considerably improved solutions. These considerations are concluded with a proposal to form a territorial group of companies intended as a financial support for regional innovation processes.

Keywords: financing of innovative activities in the region.

1. Wstęp

Wizje kształtowania innowacyjnych regionów nie spełnią się bez źródeł ich finansowania, a zależności tej towarzyszą niepokojące i trafne diagnozy. Przykładowo, „wadą główną dolnośląskiego systemu finansowania innowacji jest jego brak” [Dolnośląska Strategia Innowacji... 2005, s. 37]. Obraz ten bynajmniej nie wyróżnia Dolnego Śląska wśród innych województw. Z podobną sytuacją borykają się pozostałe regiony. „Brak dostępu do kapitału jest największą barierą rozwoju przedsiębiorczości w Polsce. Jest ona szczególnie uciążliwa dla rozwijających się firm opartych na wiedzy i nowych technologiach, nieposiadających zabezpieczenia w majątku trwałym” [Regionalna Strategia Innowacyjności... 2005, s. 32]. W tych okolicznościach zasadne wydaje się opracowanie modelu Regionalnego Systemu Finansowania Działalności Innowacyjnej (cel artykułu)¹.

2. System finansowania działalności innowacyjnej w regionie – definicja i założenia modelowe

Regionalny System Finansowania Działalności Innowacyjnej (RSFDI) powinien²:

P_1 – otwierać płaszczyzny współpracy podmiotom regionalnym i ich jednostkom z otoczenia (krajowego, zagranicznego) na rzecz finansowania projektów innowacyjnych,

P_2 – uwzględniać pełne spektrum podmiotów i ich środków finansowania działalności innowacyjnej,

P_3 – gromadzić dane kompleksowo opisujące parametry proinnowacyjnych produktów finansowych,

P_4 – zapewniać sprawny i efektywny przepływ informacji, w tym obieg dokumentów, w układzie podmiotów świadczących usługi finansujące, a także między nimi a innowatorami,

P_5 – sprzyjać idei montażu finansowego, tj. stwarzać sposobności i regulować zasady wspólnego, wieloźródłowego finansowania przedsięwzięć innowacyjnych, w tym z komponowaniem mozaiki kapitałów publicznych i prywatnych,

¹ Artykuł powstał po weryfikacji regionalnych strategii innowacji (RSI) pod kątem użyteczności ich zapisów na rzecz systemowego finansowania działalności innowacyjnej. Badanie tych dokumentów wykazało, że cele RSI rzadko dostrzegają potrzebę wykreowania uporządkowanego i całościowego środowiska finansowego wsparcia innowatorów. Zazwyczaj koncentrują się na podmiotach i/lub instrumentach, które z założenia mają prowadzić do przełamania ekonomicznych barier działalności innowacyjnej. Inne, potencjalnie systemowe podejście zaproponowano wyłącznie w strategiach: łódzkiej (2013 r.), pomorskiej (2004 r.) i wielkopolskiej (2011 r.), ale propozycje te nie zostały rozwinięte stosownymi projektami. Przytoczone fakty wyraźnie wskazują na potrzebę koncepcyjnego rozwiązania problemu z wykorzystaniem metody kreatywnego myślenia.

² Alfnumeryczne oznaczenia postulowanych właściwości RSFDI (P_1, P_2, \dots, P_n) zostaną wykorzystane w dalszej części artykułu.

P_6 – wykazywać się komplementarnością względem egzogenicznych podmiotów finansujących innowacje,

P_7 – wykorzystywać komercyjne źródła finansowania innowacji, otwierając je m.in. efektywnie funkcjonującymi funduszami poręczeń kredytowych i pożyczkowych,

P_8 – sprzyjać koncentracji rozproszonych kapitałów (np. lokalnych funduszy pożyczkowych, oszczędności podmiotów nadwyżkowych) na rzecz budowy silnych kapitałowo jednostek o dużej zdolności finansowania projektów innowacyjnych,

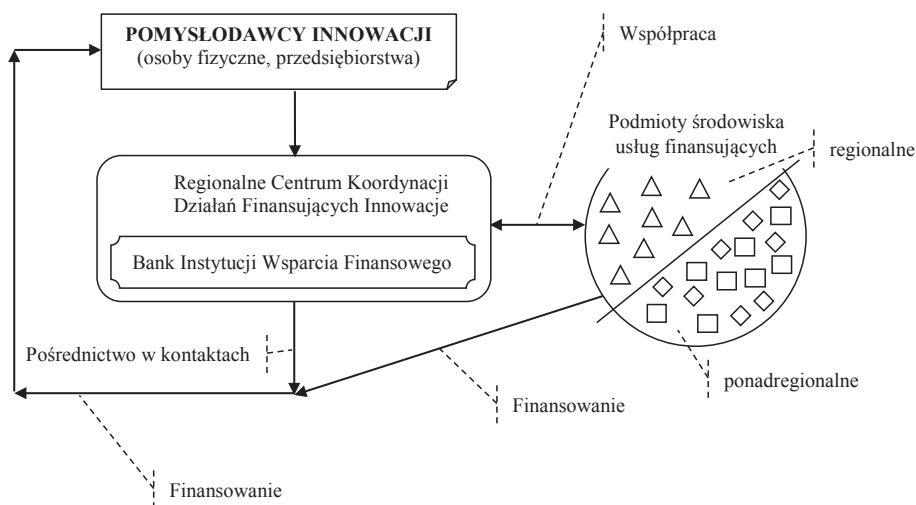
P_9 – weryfikować możliwości implementacji zamysłów innowacyjnych,

P_{10} – harmonizować źródła finansowania projektów z cechami przedsięwzięć innowacyjnych (przedmiot inwestycji, faza rozwoju, wielkość zapotrzebowania na kapitał, udział własny, okres finansowania, prognozowane zyski), a także dostosowywać je do właściwości podmiotów zabiegających o fundusze (wielkość przedsiębiorstwa, jego historia gospodarcza, sytuacja finansowa, forma organizacyjno-prawna, posiadany majątek, preferencje w wyborze dawców kapitału),

P_{11} – wariantować możliwości finansowania nowych lub istotnie udoskonalonych rozwiązań z uwzględnieniem kosztu pozyskania kapitału i preferencji innowatora (np. finansowanie dłużne lub udziałowe),

P_{12} – dbać o redukcję ryzyka innowatora (finansowanie projektów ze środków własnych i obcych o charakterze bezzwrotnym bądź finansowanie udziałowe z wykorzystaniem funduszy wysokiego ryzyka),

P_{13} – uwzględniać pośrednie, publiczne finansowanie przedsięwzięć innowacyjnych (ulgi, zwolnienia podatkowe).

Rys. 1. Regionalny System Finansowania Działalności Innowacyjnej – ujęcie modelowe

Źródło: opracowanie własne.

Zestawiony zbiór postulatów dopełnia definicyjne ujęcie RSFDI. Strukturę tę ma tworzyć sieć endogenicznych (regionalnych) podmiotów wsparcia finansowego o różnej formie własności i orientacji działalności (komercyjnej, użyteczności publicznej) spięta Regionalnym Centrum Koordynacji Działań Finansujących Innowacje (RCKDFI) i otwarta za jego pośrednictwem na ponadregionalne (egzogemiczne) usługi finansujące, w tym o charakterze pomocowym.

Uogólnioną, definicyjną ideę RSFDI rozwija uproszczony model tej struktury (rys. 1). Schemat ten odsłania mnogość podmiotów i występujących między nimi powiązań, ale przede wszystkim wskazuje na kluczową rolę RCKDFI. W jego kompetencji spoczywa transformacja osobnych działań reprezentantów regionalnego i ponadregionalnego środowiska wsparcia finansowego innowatorów w zogniskowaną wiązkę wspólnych inicjatyw na rzecz pokrywania kosztów procesów innowacyjnych zachodzących w regionie.

3. Regionalne Centrum Koordynacji Działań Finansujących Innowacje

Zadania RCKDFI można usystematyzować w dwóch grupach, wyodrębniając kwestie związane z kształtowaniem systemowego środowiska współpracy podmiotów finansujących innowacje oraz sprawy związane z oceną i finansowaniem projektów innowacyjnych. Pierwsza z nich obejmuje³:

Z_1 – utworzenie i rozwijanie Banku Instytucji Wsparcia Finansowego (zbiór regionalnych i ponadregionalnych podmiotów oferujących usługi finansujące i im towarzyszące⁴, w tym o charakterze pomocowym) oraz podpisywanie listów intencyjnych o współpracy,

Z_2 – permanentne monitorowanie i aktualizowanie warunków finansowania projektów (np. maksymalne zaangażowanie udziałowe, okres kredytowania, oprocentowanie, wysokość opłat leasingowych itd.) w przekroju podmiotów finansujących i współpracujących z RCKDFI,

Z_3 – koordynowanie przepływu informacji między instytucjami wsparcia finansowego (np. banki – fundusze poręczeń), w tym konstruowanie zagregowanych ofert; przykładowo – kredyt plus poręczenie,

Z_4 – partycypację w negocjacjach związanych z powoływaniem, w razie konieczności, konsorcjów finansowych w środowisku podmiotów regionalnych, alternatywnie regionalnych i ponadregionalnych lub wyłącznie ponadregionalnych,

Z_5 – pośrednictwo w kontaktach klient (pomysłodawca innowacji) – podmiot finansujący i opcjonalnie poręczający,

³ Alfanumeryczne oznaczenia zadań RCKDFI (Z_1, Z_2, \dots, Z_n) zostaną wykorzystane w dalszej części artykułu.

⁴ Na przykład fundusze poręczeń pożyczkowych i poręczeniowych.

Z_6 – nadzorowanie regionalnego funduszu kapitałowego, pożyczkowego i poręczeniaowego.

Sprawy związane z oceną i finansowaniem innowacyjnych przedsięwzięć dotyczą:

Z_7 – ustalania ich komercyjnej przydatności (analiza potencjału rynku, wstępna analiza ekonomicznej efektywności, rozpoznanie uwarunkowań prawnych i struktury konkurencji),

Z_8 – identyfikacji podstawowych cech projektów i ich pomysłodawców; pomocne pytania:

- Co jest przedmiotem projektu?
- W jakiej fazie znajduje się projekt (zasiew, start, rozwój, ekspansja)?
- Jakie nakłady finansowe wiążą się z wdrożeniem projektu?
- Jaki jest przewidywany okres finansowania dłużnego, udziałowego bądź hybrydowego?
- Jaka jest perspektywiczna stopa zwrotu z zaangażowanego kapitału?
- Czy pomysłodawca legitymuje się historią gospodarczą?
- Jaki jest aktualny standing finansowy przedsiębiorstwa pomysłodawcy (jeśli istnieje)?
- Jaki udział własny deklaruje pomysłodawca w finansowaniu projektu?
- Czy pomysłodawca może zaoferować pełne lub częściowe zabezpieczenie usługi finansującej?
- Czy pomysłodawca jest zainteresowany wsparciem udziałowym, czy też finansowaniem o charakterze dłużnym, bądź hybrydowym?

Z_9 – uściślenia koncepcji projektów,

Z_{10} – konfrontacji cech projektów oraz ich pomysłodawców z regionalnymi i ponadregionalnymi ofertami i warunkami finansowania (dane Banku Instytucji Wsparcia Finansowego),

Z_{11} – wariantowego określania źródeł finansowania projektów, w tym z zastosowaniem zasady montażu finansowego (wieloźródłowe finansowanie przedsięwzięć),

Z_{12} – opcjonalnego określenia kosztu pozyskania kapitału,

Z_{13} – redukcji ryzyka pomysłodawców innowacji (np. poprzez finansowanie udziałowe),

Z_{14} – pomocy administracyjnej, eksperckiej i prawnej w pozyskiwaniu środków finansowych (przygotowanie niezbędnej dokumentacji do określonej transakcji, umowy).

Zestawiona paleta zadań RCKDFI sprzyja spełnieniu postulatów, które należy uwzględnić przy kształtowaniu Regionalnego Systemu Finansowania Działalności Innowacyjnej (tab. 1).

Zadania te trudno jest ważyć, przypisując im mniejsze lub większe znaczenie, ale w ich gronie szczególnie istotne wydaje się utworzenie i rozwijanie Banku Instytucji Wsparcia Finansowego (BIWF). Idea ta opiera się na partnerskiej współpracy RCKDFI z regionalnymi i ponadregionalnymi dawcami kapitału o charakterze zwrotnym lub bezzwrotnym (pomoc publiczna). Każdy podmiot tego banku to po-

tencjalne ogniwo w procesie innowacyjnym, ale jego efektywne kojarzenie z innowatorami nie jest możliwe bez posiadania pewnych danych. Ich baza powinna m.in. zestawiać:

- potencjalnych inwestorów (finansowanie udziałowe) i obszary ich zainteresowań (dziedziny działalności) wraz z określeniem warunków ewentualnego wejścia kapitałowego (dyspozycyjne środki inwestycyjne, spodziewany pakiet udziałów, okres wiązania się z projektem, oczekiwana stopa zwrotu z inwestycji itd.),

Tabela 1. Zadania RCKDFI na tle postulowanych właściwości RSFDI – macierz powiązań⁵

		Zadania RCKDFI													
		Z ₁	Z ₂	Z ₃	Z ₄	Z ₅	Z ₆	Z ₇	Z ₈	Z ₉	Z ₁₀	Z ₁₁	Z ₁₂	Z ₁₃	Z ₁₄
Postulowane właściwości RSFDI	P ₁	←↑													
	P ₂	←↑	←↑												
	P ₃		←↑												
	P ₄			←↑		←↑									←↑
	P ₅				←↑										
	P ₆						←↑								
	P ₇		←↑	←↑		←↑	←↑								
	P ₈						←↑								
	P ₉							←↑		←↑					
	P ₁₀								←↑		←↑				
	P ₁₁								←↑			←↑	←↑		
	P ₁₂													←↑	
	P ₁₃											←↑			

Legenda: P₁, P₂, ..., P₁₃ – postulowane właściwości RSFDI; Z₁, Z₂, ..., Z₁₄ – zadania RCKDFI; ←↑ – powiązanie określonego zadania RCKDFI z kształtowaniem danej właściwości RSFDI

Źródło: opracowanie własne.

- parametry dłużnych usług finansujących, takich jak kredyt, pożyczka, leasing itp., w zakresie oprocentowania, opłat i prowizji oraz innych czynników kształtujących koszt pozyskania kapitału,
- warunki udostępniania zwrotnego kapitału (cel, maksymalne zaangażowanie, harmonogram i okres spłaty, zabezpieczenie transakcji itd.),
- oferty instytucji wsparcia, których działalność ułatwia dostęp do usług finansujących o charakterze zwrotnym, a w szczególności funduszy poręczeń pożycz-

⁵ Użyte w tabeli oznaczenia alfanumeryczne P₁, P₂, ..., P₁₃ i Z₁, Z₂, ..., Z₁₄ opisują wcześniej przytoczone oraz identycznie oznaczone postulowane właściwości RSFDI i zadania RCKDFI.

kowych i/lub kredytowych (np. suma i warunki udzielenia poręczenia lub gwarancji),

- sfery i zasady pomocy publicznej, a głównie warunki pozyskania środków pomocowych, bezzwrotnych lub częściowo zwrotnych.

Dysponent takich danych może i powinien przyjąć na siebie ciężar koordynacji przepływu informacji między instytucjami środowiska usług finansowych (przykładowo, banki – fundusze poręczeń), a także konstrukcji zagregowanych ofert (np. kredyt plus poręczenie). Jego zasadniczą rolą będzie jednak szeroko pojęta pomoc (prawna, ekspercka, negocjacyjna) w pozyskiwaniu środków na rzecz działalności innowacyjnej. W tym względzie najistotniejsza zdaje się być konfrontacja cech projektów i ich pomysłodawców z regionalnymi i ponadregionalnymi ofertami oraz warunkami finansowania. Jej bezpośrednim efektem będzie:

- wariantowe określanie źródeł finansowania projektów, w tym z zastosowaniem zasady montażu finansowego (wielozródłowe finansowanie przedsięwzięć),
- opcjonalne określanie kosztu pozyskania kapitału,
- ustalanie sposobności redukcji ryzyka (finansowanie udziałowe, ubezpieczenie, pomoc publiczna w formie poręczeń albo środków zwrotnych lub częściowo zwrotnych).

Wnioski takich analiz powinny doprowadzić do prawidłowej identyfikacji źródeł finansowania innowacji z wyższym prawdopodobieństwem niż w przypadku samodzielnych rozważań innowatora (tab. 2).

Tabela 2. Innowator i RCKDFI jako podmiot identyfikujący i weryfikujący potencjalne źródła finansowania innowacji – analiza porównawcza

Przedmiot porównań	Innowator	RCKDFI
1	2	3
rozpatrywane źródła finansowania innowacji	zgodne z preferencjami innowatora	pełna gama
krąg rozpatrywanych dawców kapitału	głównie podmioty lokalne i/lub regionalne, bądź z siedzibą w tej przestrzeni gospodarczej i raczej nie w wymiarze kompleksowym	podmioty zarejestrowane w Banku Instytucji Wsparcia Finansowego, w tym ponadregionalne
znajomość ofert w zakresie usług finansujących	ogólna	szczegółowa
montaż finansowy (wielozródłowe finansowanie projektu)	trudne i czasochłonne negocjacje	negocjacje oparte na partnerskiej współpracy z podmiotami z listy BIWF
pakiety różnorodnych, ale komplementarnych usług finansowych	indywidualne, trudne i czasochłonne negocjacje, co najmniej w triadzie podmiotów (np. innowator, bank, fundusz poręczeń)	gotowe pakiety usług finansowych (np. kredyt plus ubezpieczenie)

Tabela 2, cd.

1	2	3
profesjonalizm w opracowywaniu dokumentacji (wnioski, umowy)	zwykle niski, zwłaszcza w sektorze małych i średnich przedsiębiorstw	wysoki, gwarantowany kwalifikacjami pracowników RCKDFI
okres pozyskiwania środków	zależny od uregulowań dawcy kapitału, wydłużający się wraz z liczbą podmiotów rozpatrujących określoną sprawę	krótki, bazujący na równoległym lub jednoczesnym rozpatrywaniu tej samej sprawy przez kilka podmiotów
koszt pozyskania kapitału	indywidualne negocjacje, zazwyczaj w wąskim gronie podmiotów; wysoki w sektorze małych i średnich przedsiębiorstw, zwłaszcza w zakresie kredytu bankowego	optymalny – efekt wielowymiarowej analizy i partnerskiej współpracy
redukcja ryzyka	wypadkowa własnej wiedzy i preferencji (zwykle węższych od oferty rynku) w zakresie źródeł finansowania innowacji	możliwości pokrywające się z ofertą rynku (finansowanie udziałowe, ubezpieczenia, środki pomocowe itd.)

Źródło: opracowanie własne.

Nietrudno zauważyć, że indywidualne poszukiwanie środków pieniężnych na pokrycie kosztów innowacji ma efektywniejszą alternatywę w postaci działań RCKDFI. Podmiot ten, jako epicentrum Regionalnego Systemu Finansowania Działalności Innowacyjnej, będzie dysponować nieocenionymi zasobami informacji. Ich analiza, wsparta selektywną syntezą, zawsze otworzy różnicowane możliwości pozyskania kapitału. Ponadto instytucja ta będzie wolna od „uprzedzeń”, charakterystycznych dla innowatorów (preferencje). W tej postawie wydaje się tkwić szansa na upowszechnienie zbyt wąsko wykorzystywanych źródeł finansowania innowacji (np. funduszy *venture capital*).

Regionalne Centrum Koordynacji Działań Finansujących Innowacje, by sprostać wyznaczonym zadaniom, musi dysponować własną, wysoko kwalifikowaną kadrą pracowniczą⁶. Jego załoga powinna zajmować się wyłącznie organizacją wsparcia finansowego procesów innowacyjnych oraz zbiorem czynności ułatwiających te procedury (np. utworzeniem i bieżącą aktualizacją danych BIWF). Włączenie w ich kompetencje innych obowiązków wywoła zjawisko „dekonzracji działań”, co z pewnością negatywnie przełoży się na efekty pracy jednostki koordynującej.

⁶ Optymalnym rozwiązaniem byłoby pozyskanie byłych pracowników instytucji finansowych (banków, funduszy wysokiego ryzyka itd.) z długoletnim stażem. Ich rekrutacji sprzyja trwająca od dłuższego czasu redukcja etatów na rynku finansowym.

Ponadto wskazane jest, by Centrum było samodzielną jednostką gospodarczą, finansującą się z własnych przychodów z tytułu świadczonych usług.

4. Regionalne instytucje finansowe

Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej wprowadza generalny zakaz udzielania pomocy publicznej przedsiębiorstwom. W art. 107 ust. 1 stwierdza się, że każda oferowana pomoc, w jakiegokolwiek postaci, ze strony państwa członkowskiego lub z jego zasobów, która łamie lub grozi zakłóceniem warunków konkurencji przez selektywne uprzywilejowanie niektórych firm lub produkcji określonych towarów jest niezgodna z rynkiem wewnętrznym w zakresie, w jakim wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi [Wersja skonsolidowana Traktatu... 2008]. Regule tej towarzyszą jednak pewne wyjątki, usystematyzowane w dwóch grupach. Pierwsza z nich precyzuje formy wsparcia zgodne z rynkiem wewnętrznym (m.in. pomoc ukierunkowaną na likwidację szkód wywołanych przez klęski żywiołowe lub inne nadzwyczajne zdarzenia losowe), druga natomiast określa potencjalne, podlegające ocenie Komisji Europejskiej, obszary pomocy publicznej (np. wsparcie rozwoju gospodarczego regionów o bardzo niskim poziomie życia lub zatrudnienia). Wymienione zbiory zastrzeżeń nie mają charakteru zamkniętego, gdyż Rada UE może zezwolić na stosowanie innych kategorii pomocy ze strony państwa. W ten sposób z regulacji art. 87 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską (obecny art. 107 Traktatu o funkcjonowaniu UE) została wyłączona m.in. pomoc na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną, a także związana ze wsparciem rozwoju sektora małej i średniej przedsiębiorczości [Bąkowski 2008, s. 249].

Elastyczne podejście do problemu pomocy publicznej sprawia, że mogą powstawać jej kategorie, które mieszczą się w regułach funkcjonowania rynku wewnętrznego. Fakt ten powinno wykorzystać RCKDFI, powołując do życia regionalne instytucje finansowe, choć ich charakter powinien w jak największym stopniu harmonizować z zasadami gry rynkowej, tj. standardami wolnej konkurencji⁷.

RCKDFI będzie dysponować kadrą i komórkami organizacyjnymi, które można i należy wykorzystać na etapie tworzenia, a później funkcjonowania regionalnych instytucji finansowych. Z jego udziałem zasadne wydaje się powołanie:

- Regionalnego Funduszu Kapitałowego,
- Proinnowacyjnej Platformy Regionalnych Pożyczek Internetowych,
- Regionalnego Funduszu Wspomagania Transakcji Finansujących Innowacje⁸.

W układzie tych podmiotów RCKDFI pełniłoby rolę jednostki dominującej, fundusze zaś – jednostek zależnych, a całość tworzyłaby grupę kapitałową.

⁷ Spełnienie tego postulatu warunkuje zachowanie tych instytucji, gdy UE wycofa się z polityki darowizn (grantów, dotacji) lub znacznie ograniczy jej wymiar (fundusze strukturalne) na rzecz pożyczek zwrotnych, finansowania udziałowego, poręczeń itp. instrumentów finansowych.

⁸ Modelowe ujęcia tych struktur zostaną przedstawione w osobnych artykułach.

5. Zakończenie

Zaproponowany model RSFDI porządkuje i spina w jedną całość regionalne i ponadregionalne podmioty finansowego wsparcia innowatorów, transformując ich osobne działania w zogniskowaną wiązkę wspólnych inicjatyw na rzecz pokrywania kosztów procesów innowacyjnych. Jego alternatywą nie mogą być regionalne jednostki i/lub instrumenty finansowe (fundusze poręczeniowe, pożyczkowe, kapitału wysokiego ryzyka itp., a także granty, dotacje, preferencyjne linie kredytowe itd.), które nie są powiązane ze sobą ani też otwarte na ofertę rynku zewnętrznego (ponadregionalnego), gdyż nie stworzą one podstaw do pełnego finansowania nowych lub istotnie ulepszonych rozwiązań. Konkluzja ta określa kierunek aktualizacji wielu polskich regionalnych strategii innowacji.

Literatura

- Bąkowski A., 2008, *Pomoc publiczna*, [w:] Matusiak K. (red.), *Innowacje i transfer technologii. Słownik pojęć*, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa.
- Dolnośląska Strategia Innowacji przyjęta Uchwałą Nr XXXIX/509/2005 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z 25 kwietnia 2005 r., Wrocław 2005, s. 37.
- Regionalna Strategia Innowacyjności w Województwie Zachodniopomorskim przyjęta Uchwałą Nr XIX/218/05 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z 7 lutego 2005 r., Szczecin 2005, s. 32.
- Wersja skonsolidowana Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, Dz. Urz. UE C 115/47, 9 maja 2008 r.